

III. SELİM DEVRİNDE NİZAM-I CEDİD'İN ANADOLU'DA KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR ¹

Yücel ÖZKAYA

III.Selim şehzadeliği sırasında, imparatorluğun bütün müesseselerinde çözümler olduğunu görmüştü. Tahta geçtikten sonra, bu çözülmeyi durdurmak ve Devlet'i kuvvetlendirmek için, devlet adamlarının bu konular üzerinde ilgilenmesini istedi. Düşüncelerini lâyhalar halinde tesbit etmiş olanlardan, eski sadrazam Yusuf Paşa ², “Ocakların kavânin-i kadîmi ihyâ edilmekle beraber, Anadolu ve Rumeli'nde evâilde olduğu gibi evvel emirde ocakların semtine uğramamış olan ahaliden, on-oniki bin kadar nefer alunup az vakitte bunların talim ve terbiyesine gayret ve sefere memur olacak askerinin hiç olmazsa sülüsünü bu misullü efrâdı muallemeden tertib olunmağa himmet olunmak ve bunlardan başka taşralarda hane ve nüfus-i zükûru tâdat ve bir hanede iki veya üç nefer zükûr olanların birisi valiler maiyetinde Tüfenkçi namıyla askerlik etmek üzere ahz ve isim ve şöhetle bir deftere kayıt” ³ ve taşralarda yeniçerilik iddiasında olan, işe güce yaramayan askerlerin sakîn olarak oturdukları takdirde affolunacakları, bunların yerine Avrupadakiler gibi, işi gücü askerlik yapmaktan ibaret olan bir ordunun Tüfenkçi namıyla, yukarıda bahsedildiği gibi valilerin emri altında toplanmasını bunların tekâliften muaf ve müsellemler olmasıyla, on nefere bir onbaşı, on nefer onbaşıya yüzbaşı tayini ile üç yüzbaşı ve beşyüz binbaşılık tertipler yapılmasını, bunların haftada iki gün talim etmesini, ayrıca Anadolu ve Rumeli'nden genç uşakların nefer olarak toplanmalarını, bunların yanında yeniçerilerle de uğraşarak, yeniçerilik müessesinin de düzeltilmesini savunmuştu ⁴. Yusuf Paşa'nın bu söylediklerinin büyük bir kısmı az sonra görüleceği üzere,

¹ Nizam-ı Cedit'in kurulması ile ilgili olarak, İrad-ı Cedit Defterdarı Elhac İbrahim Efendi tarafından padişah'a verilmek üzere yazılmış bir arz tezkeresi makalenin sonunda bulunmaktadır.

² İkinci sadaretinde lâyhasını tanzim etmişse de, lâyhaların görüşülmesine başlanmadan önce azledilmiştir. Ahmet Cevdet, *Tarih-i Cevdet*, c. 6, İkinci tabı, Dersaadet, Matbaay-i Osmaniye, 1309. S. 8,

³ Ahmet Cevat, *Tarih-i Askerî-i Osmanî*, Üniversite Kütüphanesi, No. 4478, S. 4

⁴ Ahmet Cevat, aynı eser, S. 4-7 ve Ahmet Cevdet, *aynî eser*, S. 10-19.

eylemiştir. Sene 1220 (M. 1806)"¹⁵ diyerek durumu hoş görmemiştir. Nizam-ı Cedit'e karşı bir sevgisi olmayan Paşa'yı durdurmak için, III. Selim'in Vezirine yazdığı hatt-ı hümayunda, Tayyar Paşa'ya teveccühü olduğunu bildirmesini, her ikisinin birbirine düşmemesini, Cebbarzade'nin askeri Amasya yerine, kendi tarafından yazmasını belirtmesi meseleyi halletmemiştir¹⁶. Dört sene kadar süren Trabzon valiliği sırasında, "istiklâl ve istibdad"¹⁷, taraftarı olan Tayyar Paşa, Viranşehir voyvodası ve âyanı olan Hacı Ahmed oğlu ile diğer kaza âyanlarına mektuplar yazmıştı. 13 Safer 1220 (13.II.1806) da, Hacı Ahmet oğlu Esseyid İbrahim'e yazdığı mektubda şöyle der: "...İrad-ı Cedit'i kaldırmak için Çıldır valisi Selim Paşa, Kars valisi Mehmet Paşa ve Bayezit mutasarrıfı Mahmut Paşa, Erzurum-Sivas eyaletleri birleşerek yüzbin kadar olacağız, evvelâ Cebbarzade Süleyman bey'e hücum edip, sonra da İrad-ı Cedit'i kaldıracamız"¹⁸.

Halbuki, Cebbarzade Süleyman eskidenberi, Nizam-ı Cedit taraftarıdır. III. Selim'in de bu konuda en çok güvendiği kimselerden biridir. III. Selim, Süleyman bey'e gönderdiği bir mektupta da, bundan bahsediyor¹⁹. Amasya'da kendisine Levend Çiftliği ocağı neferlerinin çoğaltılması düşünüldüğünden, oradan her bölüğü 100 nefer olmak üzere, 12 bölükten ibaret bir orta kurması için verilmişti²⁰. Tayyar Paşa'nın isyanının sebebi ise, Cebbarzade'nin Nizam-ı Cedit'i kabul ederek "iltifata mazhar olması", kendisine iltifat edilmeyip gölgede kalmasıydı. Bu durum karşısında, Tayyar Paşa "bütün bütün Devlete muhalefet" yolunu tutmuştu²¹. Bunda, Tayyar Paşa'nın istemiş olduğu Canik eyaletinin, Sadrazamın Padişah'a sunduğu arzda²² bir tarafa itibar ve bir tarafa ademi itibar olursa ittila tarafeynden birinin galebesi melhuz..." diye düşüncesini belirtmesi²² ile Canik eyaletinin kendisine verilmekten cayılmasının da büyük etkisi olmuştur.

Her iki taraf arasında yapılan savaş sırasında, Anadolu âyanlarının bir kısmı, Çapanoğlu Süleyman'ı, diğer bir kısmı da Tayyar Paşa'yı tutmuştu. Bunlardan Tayyar Paşa tarafını tutan Laçinoğlu'nun Tirebolu'da

¹⁵ Necip Asım, *Selim III'e Ait Vesikalar*, T. O. E. M. Sene 15, Sayı. 89 (12), İstanbul. 1341, 5. 398.

¹⁶ Enver Ziya Karal, *ayni eser*, S. 55-56

¹⁷ Şakir Şevket, *Trabzon Tarihi*, İstanbul, 1305, s. 220.v

¹⁸ İstanbul Başvekâlet Arşiv Dairesi Hatt-ı Hümayun Defterleri, No. 4046-B.

¹⁹ Enver Ziya Karal, *ayni eser*, S. 55

²⁰ Süleyman Duygu, *Yozgat Tarihi ve Çapanoğulları*, İstanbul. 1955, s. 26

²¹ Ahmet Cevdet, *ayni eser*, c. 6. İstanbul, 1303, S. 25

²² İstanbul Topkapı Sarayı Arşiv Dairesi, No. E. 1659, A. XIX.

sarıldığını, Karahisar ve Canik bölgelerinin zaptolunduğunu, Tayyar'ın Trabzon'a kaçtığı esnada Maçako âyanlarının Tayyar Paşaya uyararak Gümüşhane'nin Bağhdere krom madenini zaptettiklerini, bunların üzerine de Kocaeli Mutasarrıfı Ahmet Paşa'nın gönderildiğini tesbit edebiliyoruz. 23/c/1220 (1806)²³. Fakat, çoğunluk Çapanoğlu Süleyman'ı tutuyordu. Üstelik de, III. Selim'in Sadrazam Yuzuf Ziya Paşa'yı, onun yardımına göndermesi bu meselenin genişlemesini önlenmiş oldu. III. Selim'in, o bölgelerdeki valilere gönderdiği fermanların hepsinde, Yusuf Ziya Paşa'ya yardım etmeleri bildiriliyordu. Nitekim, Faş muhafazasına tayin edilmiş bulunan Tuzcuzade Mehmet Ağa'ya bu iş için Yusuf Paşa'nın emrine girmesi bildirildiği gibi, Rus elçisinden de Reisülküttab aracılığı ile Rus sefinelerinin Anakara sahillerine girmemeleri isteniyordu 1220 (1806)²⁴. Savaşın ilk sıralarında kusurunun afvı ve Sivas eyaletinin ilhaken ve Kastamonu livasının buna ek olarak kendisine verilmesi 5/R/1220 (1806)²⁵ isteği de reddedildi. Yapılan savaş sonucunda yenilen Tayyar Paşa, Trabzon kalesine sığınmış, ortahğa afedildiğini yaydıysa da, Padişah kuvvetleri ve Süleyman'ın aldığı sıkı tedbirler sonucunda tutunamayarak Anapa'ya kaçtı. Böylece, halkı İrad-ı Cedit'den kurtarmak bahanesiyle isyan eden bir valinin hareketi de bastırılmış oldu²⁶. Tayyar Paşa - Çapanoğlu Süleyman mücadelesi hakkında Arşivde çok geniş bilgi varsa da bu bizim konumuzun dışına çıkmaktadır. Bundan sonraki durumu bizi ilgilendirmediği, daha sonraki devirlerle ilgili olduğu için üzerinde durmayacağız.

Aşağıda sunulan arz tezkeresinde, Nizam-ı Cedit'in kurulması ile ilgili olarak, askerlerin toplanış şekilleri, toplandıktan sonra sevkediliş durumunun nasıl olacağı ve İstanbul'da nasıl bir muamele görecekları hakkında bilgi var. Bu tezkere, İrad-ı Cedit Defterdarı Hacı İbrahim Efendi tarafından, Padişah'a sunulmak üzere kaleme alınmıştır. Elhaç İbrahim Efendi, Sadaret Mektupçuluğu, Rikab-ı Hümayûn Kethüdalığı, Başmuhasebecilik, Saray Kethüdacılığı, İrad-ı Cedit Defterdarlığı, Hububat, Bahriye Nazırlığı görevlerinde bulunmuştur²⁷. Nizam-ı Cedit'in önemli kişilerden olup, Kabakçı Mustafa'nın adamları tarafından, Bayezid'e kadar götürülüp, orada yürütmeyecek hale geldiği yerde öldürülmüştür²⁸.

²³ İstanbul Başvekâlet Arşiv Dairesi, Hatt-ı Hümayun Defterleri, No. 4078

²⁴ İstanbul Başvekâlet Arşiv Dairesi, Hatt-ı Hümayun Defterleri, No. 4085.

²⁵ İstanbul Başvekâlet Arşiv Dairesi, Hatt-ı Hümayun Defterleri, No. 4072.

²⁶ Süleyman Duygu, *ayni eser*, S. 27

²⁷ Ahmet Cevdet, *ayni eser*, c. 8, II. tab-ı, Matbaay-i Osmaniye, Dersaadet, 1309, s. 176 ve Mehmet Süreyya, *Sicill-i Osmani*, C. 1 Matbaay-i Osmaniye, 1308, S. 347.

²⁸ Ahmet Cevdet, *ayni eser*, c. 8, II. tabı, Matbaay-i Osmaniye, Dersaadet, 1309, s. 177

Tezkerenin yazılış tarihi yoktur. Fakat, İbrahim efendi'nin, 8 zilkade 1212 (8. 11. 1798) de İrad-ı Cedit Defterdarı olması ve Muharrem ayının 1220 (1 Ocak 1806) azledilmesi²⁹, tezkerenin bu tarihler arasında yazıldığını göstermiş oluyor.

Arz tezkeresini, aşağıdaki altı bölüm çerçevesi içinde özetleyebiliriz.

Birinci kısımda, Elhaç İbrahim Efendi'nin, tezkereyi III. Selim'e bir arz yazısı ile vermesi izah ediliyor. Hemen bunun altında görülen, sağ taraftaki "Takrir mucibince tanzim oluna" yazısı Padişah tarafından yazılmıştır.

İkinci kısımda, Levend çiftliği ve Üsküdar Ocağına yakın olan kazalardan ilkin bir mikdar asker, sonra uzakta olan diğer kazalardan başka askerlerin gelmesi için her kaza verebileceği kadar asker yazdırmasıyla, İstanbul'daki Levend Çiftliği ve Üsküdar Ocaklarındaki asker sayılarını artırma yoluna gidilmesi, bunun için yazılan askerlerin Tekalif-i Örfiyye, Şakkâ, Avarız-ı Divaniye, İmdad-ı Hazeriye'den afolunacakları, gelecek olan askerlerin devamlı olarak değil de, nöbetleşe olarak askerlik yapacakları, talim ve terbiyede allahın izni ile başarı sağlanacağı belirtiliyor. Bundan sonra Eşkinçi, Büyük Timar Sahipleri, diğer timar erbabının, askerleri ile alaybeylerinin bayrakları altında, İstanbul'a gelerek, İstanbul'da yoklanmaları, Kütahya ve Karaman sancaklarına bağlı diğer yirmi bir sancağın, alaybeyleri tarafından asker kayıtları yapılarak, buralardan Levend Çiftliği ve Üsküdar ocağı için yevmüeli piyade toplamaları, aralarında kaçanlar olursa, bunların da orduya iltihak etmelerinin sağlanması, askerlerin daha çok yerli, yurtlu olan yiğit ve sipahilerden seçilmeleri hususuna dikkat etmelerinden de bahsediliyor.

Üçüncü kısımda, taşra kazalarında, Levend Çiftliği ve Üsküdar Ocağı için tertip olunacak ve İstanbul'a gelecek askerlerin hane ile arazilerinin tekalif-i Örfiyye, Şakka, Avarız-ı Divaniye ve İmdad-ı hazeriyeden serbest olacakları bildirilmiş ise de, alay beyleri asker yazma işine giriştiklerinde, âyân ve ileri gelen kişiler (وجوه) buna engel olma isteğinde olacaklarından, siz asker olunca vergiden muaf oluyorsunuz, bize vergi vermiyorsunuz diye, koyun ve hayvanlarını tarlalarda gezdirmelerine engel olmamaları, bunlara eziyet etmemeleri için yukarıda belirtilen kanunun dışına çıkılmaması hususu sıkı sıkıya belirtiliyor.

Dördüncü kısımda, alaybeyleri aracılığı ile yazılan ve ihracı düşünülen askerin hepsinin birden toplanamaması üzerine, kendilerine birkaç ay zaman

²⁹ Mehmet Süreyya, *ayni eser*, Matbaay-i Osmaniye, 1308, s. 347.

birakılması, yazılanların alaybeylerinin önlerinde, Üsküdar Ocağına gelmeleri isteniyor. Teslim edilen bu askerlerin isteklerini artırmak için aydan aya kendilerine bir aylık verilmesi, bahara kadar mühlet verilen diğerleri de, baharda alay beylerinin emrinde Üsküdar Ocağına teslim edilecekleri ve deftere yazıldıklarından itibaren aydan aya beşer kuruş maaş alacakları, Kütahya, Karaman eyaletlerinden, alaybeyler aracılığı ile yazılacak askerin ikibini aşacağı, bunların masraflarında (yemek v. s.) artma olacağından, elden geldiği kadar az masraflı hareket edilmesi gerektiği belirtiliyor.

Beşinci kısımda, eyaletlilerin Üsküdar Ocağına geldiklerinde, isteklerini artırmak, diğer askerlerden farklı ve üstün olmaları için yeşil elbise, başlarına batı şalı, Levend Çiftliği ve Üsküdar Ocağındaki ortalarında birbirlerine karışmasını önlemek amacıyla, ortalarından birine kırmızı, birine mavi ve diğerinde yeşil olmak üzere üç çeşit elbise giydirilmesinin gerektiği, aynı zamanda taşra kazalardan gelen askerin altı ayda bir değişme yapmasının çok zor ve yorucu olduğuna değinilerek, bu değişmenin senede bir defa yapılması, sancaklı piyadesinin dahi değişme meselesi Ocağına varışlarından sonra düzenlenmesi ve uygulanması gerektiğine dair bahisler var.

Altıncı kısımda, alaybeylerinin yazmış oldukları bu askerlerin tedarikinde, bunların hane, emlâk ve arazilere ait tekalif-i örfiye, şakka'dan affedilmelerine karşılık âyân ve mütegalibenin itirazı olursa, şiddetle cezalandırılacaklarından, asker olmak için gelip ocak defterine isimlerini yazdıranlara, senede bir takım elbise ile aydan aya ulûfe, ve tayinatlarının, İrad-ı Cedit hazinesinden ödeneceği, her zaman asker olarak kalmayıp, ileride subay olarak maaş da alabilecekleri, az önce yukarıda bahsettiğimiz vergilerden de muaf tutulacakları hakkında bahisler var. Ayrıca, bir hanede üç adam olduğunda, bunlardan biri yahut ikisi asker yazıldığında, evde kalan diğerinin de bu vergilerden affedileceği, ocakta hizmette olanlara tayinatları verilip, her şekilde rahat edecekleri, ihtiyar olanların ileride maaş alacakları, buna göre baharda alay beylerinin idaresinde Üsküdar ocağına gelmeleri ve işlemlerinin yapılma gerekçesi, III. Selim'e Elhaç İbrahim efendi tarafından sunulan bu tezkere ile bildirilmiş oluyor.

Tezkerenin metni: Vesika

I. İrad-ı Cedit-i hümayunları defterdarı Hacı İbrahim Efendi kullarının takriridir manzur-i mekârim mevfur-i mülükâneleri buyrulmak için marûz-ı huzur-ı fâiz ü'n- nûr-i cihandârileri kılınmağla bu vechile tanzimi muvafık-ı irade-i seniye-i şahaneleri buyrulur ise evâmir-i mezkûre isdar ve irsal ve

tisyâr kılınacağı malûm-ı meâlî-i mersum-i hüsravâneleri buyruldukte emrû ferman menlehü'l - emr hazretlerindir ³⁰.

TAKRİR MUCİBİNCE TANZİM OLUNA ³¹

II. Levend çiftliği ve Üsküdar Ocağı neferatının teksir ve tevfiiri akdem-i umûr-ı mülkiyeden olmağla civar-ı saltanat-ı seniyyede vâki bazı sancaklardan mukaddema birer mikdar neferat tertip ve ba^cdehû münasib olan bazı kazaların Üsküdar Ocağına rabt ve ilhak olunması tasvib-birle her kazanın tahammülüne göre askeri yazılanları cemî^c tekâlîf-i örfiye ve şâkka'dan ve avâriz divaniye ve imdad-ı hazeriyeden muâf ve müsellemler olmak ve ol mukabelede sair ahâlisî dahi herhalde mahmî kılınmak üzere tanzim ve rabt olunan kazaların askeri bervech-i münavebe ocağ-ı mezbure isticlab ve talim ve taallümde istihdam olunarak bi-avni'llahi taalâ hüsn-i himmet-i şâhane ile bir taraftan neferatın tezayüdüne ve bir taraftan dahi devam ve sebatları esbabının istihsaline ve revabit-ı nizamiyelerinin istikrar ve istihkâmına sa^cy u gayret olunmaktadır Eyalet askeri fi'l-asıl devlet-i aliyenin müretteb ve müheyya suvari asakir-i mutenabehasından iken murur-i zaman ile nizam ve rabitaları bi'l-küllîye muhtel olduğuna binaen irade-i hikmet ifade-i şâhane ile bundan akdem Kütahya ve Karaman eyaletlerinde vaki elviyenin bi'l-cümle Eşkinci, zuama ve erbab-ı timarı dahi bâ hatt-ı hümayun-i şevketmakrun ocağ-ı mezbure rabt olunub fimabad sefer ve hazerde bir mahalle memuriyet iktiza eyledikte ocağ-ı mezbur askerile beraber hidemat-ı lazimedeki istihdam olunmak üzere cümlesi alaybeyleri bayrakları ile ma^can Dersaadete celb olunarak el-halet-ü hazihi Üsküdar'da yoklanmak üzere oldukları malûm-ı devletleridir, İşbu merbutiyet ile mazhar-ı iltifat ve inâyât-ı şâhâne olduklarına mebni cümlesi teşekkür iderek hidemât-ı seniyyede istihdama izhar-ı şevk ve râğbet itmeleriyle merbut olan Kütahya ve Karaman eyaletleri yirmibir sancak olup her sancağın kayıdları mikdarınca alaybeyleri marifetile ol sancak ahâlisinden Levend Çiftliği ve Üsküdar Ocağı için yevmuyelu piyade tertip ve firarileri zuhur iderse alaybeylerine buldurmak üzere tahrir olunsu devam ve sebatları rabitası suhulet ve kuvvetli olacağı hatır-ı acizaneme tebadür itmekle alaybeyleri nezd-i bendeganeme celb ve husus-ı mezbur

³⁰ Belirttiğimiz üzere bu tezkere, İrad-ı Cedit Defterdarı olarak tayin edilmiş olan İbrahim Efendi tarafından kaleme alınmış, Padişahın fermanı istenmiştir.

³¹ "Takrir Mucibince Tanzim oluna" yazısı, Padişah tarafından yazıldığına göre, tezkerenin muhteviyatı uygun görülmüş, uygulanması istenmiştir.

kenduleruyla müzakere olundukta emrû irade buyurulur ise, bi-lütfihi taalâ hüsn-i himmet-i şâhâne ile devam ve sebat edecek makûleden herbiri kayıdları mikdarı sancaklarından yevmuyelu piyade tedarik ve tahrir ve Üsküdar ocağına ba's ve tesyire bezl-i vüs' ve makderet ideceklerini izhar-ı hahiş iderek beyan ve taahhüd eylediler vakîa alaybeyleri ve sair sipahiler sancaklarında sakin olup cümlesi evlad-ı iyal ve akraba ve taallukat sahibi olmağla yazacakları neferâtın yerlu ve yurtlu bildikleri yiğitlerden ve sipahilerinin akraba ve taallukatlarından tedarik ve tahrir idecekleri ecilden neferat-ı merkumenin bi-tevfikihi taalâ devam ve sebatları rabitası sairlerinden kuvvetli olacağı melhuzdur.

III. Taşra kazalardan Levend Çiftliği ve Üsküdar Ocağı için tertip ve ihraç olunan neferâtın vilayetlerinde olan hane ve emlâk ve arazileri cemi' tekâlif-i örfiye ve şakka'dan ve avarız-ı divaniye ve imdad-ı hazeriyeden muaf ve müsellemler olması meşrut olmağla şurût-u mezkûre alaybeyleri marifetleri ile tahrir olunacak neferât-ı merkûme haklarında dahi câri ve mer'i tutulacağına binaen alaybeyleri bu hususa memuriyet ile mahallerine varub herbiri kayıdları mikdarına göre dahil-i sancaklarından neferât tedarik ve tahririne şuru' mübâşeret eylediklerinden kazalar âyân ve vücûhu buna razı olmayub mümanaat ve muhalefet sevdasında olacakları melhuz olduğundan gayri bu makule muâf olan neferatın kariye ve mahallesinden bazıları siz muâfsız bizimle beraber tekâlif vermeyorsuz diye ağnam ve hayvanatlarını kariyenin mer'a ve sahrasında gezdürmeyub men ile taciz ve eziyet vukua gelmemesi memuriyetlerini hâvi virilecek emr-i şerifde te'kid ve teşdid buyurulmasını istida itmeleriyle memuriyetleri için yazılacak evâmir-i şerifeye tenbihat-ı mezkûre ale't-tafsil derç olunmak iktizayı maslahat idüğü.

IV. Berveçh-i muharrer alaybeyleri marifetleri ile tahrir ve ihracı tasmin olunan neferât-ı merkûme beher hal defaten yazulamayub birkaç mâh kendülere mehîl itasıyle bir müddet tayin olunması lâzım geldiğinden başka kable't-tekml bir taraftan tahrir olanları canib-i ocağa irsal ve tesyir olunmak lazımgelse bundan böyle mevsim-i şita duhul idup esnay-ı rahda zahmet ve meşakkate duçar ve ta' b-ı tarik ile tefrikalarını mucib olacağı aşikâr olmağla yazacakları neferatı tekml eylediklerinde her sancağın alaybeyisi önlerine düşüb bi'l-istishab ocağ-ı mezkûre götürüp teslim etmek ve neferât-ı merkûmeyi mahallerinde tedarik ve tahrir mübâşeret eylediklerinde yazılan neferat evvel-emirde askerî tahrir olduğuna bilmek ve şevk ve rağbetlerine vesile olmak için yazıldıkları tarihten itibar ile cânib-i mîri'den taamiye suretinde birer mikdar mâhiye tahsis ve mâh -be- mâh yedlerine ita olunmak lazımeden idü-ğünü alaybeyleri ifade itmeleriyle filhakika olmikdar neferatı tedarik edeme-

birer veyahud ikişer nefer zabitan mübaşir olarak terfik ve irsal olunmak iktiza edeceği malûm-ı devletleri buyuruldukta hususât-ı merkumede her ne veçhile emr u irade-i seniyeleri taallûk ederse emr-ü ferman devletlü saadetlü sultanım hazretlerindir³².

³² İstanbul Başvekâlet Arşiv Dairesi-Cevdet Tasnifi, Askeriye Fihristi, I. nolu defter, No. 1985.